

Péter László új könyve

Móra műhelyében

Móra Ferenc születésének 120. évfordulóján a könyvhétre jelent meg Péter László irodalomtörténész legújabb kötete, Móra műhelyében címmel. A szerzőt, a város történetének és irodalmának egyik legjobb ismerőjét a jubileum és a friss kötet kapcsán a soktudományú szegedi római értekezéséről is kérdeztük.

Professzor úr! Hogyan született meg a kötet?

– Könyvem fülszövegében megírom, hogy gimnáziumi osztálytársam volt Vészits Ferenc, Móra Ferenc unokája, akit csak Vadembertként emlegetett az írásaimban. Móraval már nem találkozhatam, de szemtanúja voltam, amikor leánya, Móra Panka – Vészits Fecó édesanyja – a gimnáziumunkban felavatta az I. világháborús iskolai alkotások szobrát. Nagyon szép és megnyerő fiatalasszony volt, édesapjához méltó módon tartotta meg a megemlékezést. Móra életművével azután kezdtem foglalkozni, hogy 1954-ben, épp halálának 20. évfordulóján visszakértem Makórról Szegedre. Bibliográfiát készítettem, leveleket publikáltam, fölirtam életrajzában egy-egy fehér foltját. Az azóta különféle műfajokban és kiadványokban megjelent válogatott írásaim gyűjteménye ez a kötet. Afféle monográfiáról, ugyanolyan, mint a két évvel ezelőtt Tömörkény világa címmel megjelent könyvem. 1989-ben Kiskun-egyháza jóvoltából már megjelent egy kismonográfiám Móráról, de akkor az árnyak miatt nem tudtam részletekkel is foglalkozni. Ebben a kötetben viszont például Móra nyelvéről külön is írtam, és egy-egy művének az elemzésére is vállalkoztam.

Megítélése szerint mi Móra helye, szerepe a magyar irodalomban?

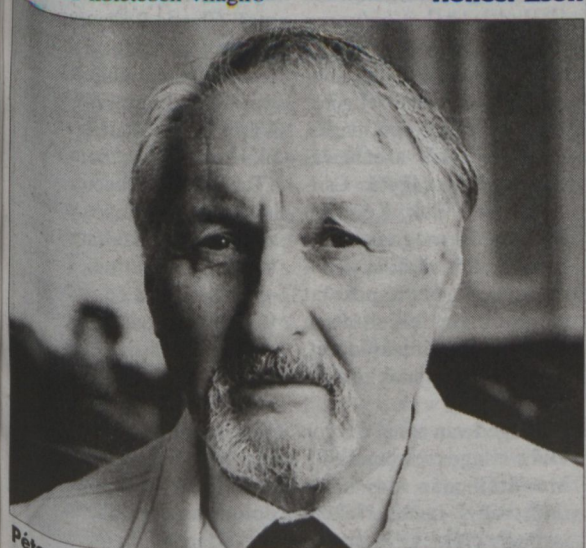
– Mint kortársai és legjobban méltatói, én is utólagosan csodálok, jóízű magyar nyelvűt emelném ki, amely a felegházi és a szegedi népi nyelvű egyaránt táplálkozott. Ezzel persze nem becsülöm le tartalmi mondanivalóját. Móra – eltérően Tömörkénytől, akit párba szoktak vele állítani – a világirodalom, a kultúra szinte minden területén otthonosan mozgott. Az életművének csak egyetlen szelete a Szeged környéki parasztság életének ábrázolása, amelynek legjobb darabjai az Ének a búza mezőkről című regénye és a Vereim – Parasztjaim című kötetében összegyűjtött ilyen tárgyú írásai. A Túl a palánkon című kötetében világiro-

dalmi anekdotákat gyűjtött össze, az Utazás a földalatti Magyarországon című könyve pedig a régészeti vonatkozású írásait tartalmazza. Rendkívül szerteágazó volt az érdeklődése, Hegedűs Géza nem véletlenül nevezte őt a kiskun Anatole France-nak. Művelődéstörténeti miniatűröket is írt, sőt politikus is volt, hiszen a Szegedi Naplóban Tömörkénnyel felváltva írták a vezércikkeket a kor égető problémáiról, elsősorban a függetlenségi és a szociális kérdésekről. Szociografikus írásai végigkísérik a pályáját, már kezdő költőként foglalkozott ezzel, majd a Szegedi Napló munkatársaként is gyakran írt ilyen tárgyú riportokat. Később, a lap szerkesztőjeként, főszerkesztőjeként írt vezércikkei is szociális érzékenységét tanúsították. A húszas-harmincas évek fordulóján, a gazdasági világválság idején olyan megrendítő irodalmi riportokat írt a magyar parasztság életéről, amelyek a népi írók előfutárává tették.

Megfelelő súllyal jelenik meg Móra az irodalomtörténetben?

– Őszintén szólva nem tudom, ma hogyan tanítják, de gondolom – akárcsak Tömörkény –, egyre inkább kiszorul az iskolai irodalmi szemelvénygyűjteményekből, mert a tankönyvföröknek egyre inkább az a törekvésük, hogy fölzárkóztassák a tanítási anyagot napjainkhoz. Ahogy az idő halad, szaporodik a tanulnivaló, és így a régiakat óhatatlanul megrostálják. Ráadásul ma nincs divatja a realizmusnak, mert sokban kompromittálta a szocialista realizmus, és a mai amerikai irodalomelméleti divatok sem kedveznek neki. Én azonban azt hiszem, eljön majd újra az idő, amikor jobban megbecsülik Móra Ferencet. Fel kell azonban hívni a figyelmet arra, hogy Móra írásainak, az iróniájának, gúnyjának, társadalomkritikájának sok olyan mozzanata van, amit a mai olvasó nem érzékel, mert nincs tisztában a korszak viszonyaival, mindennapjaival. Ezek a zárójel utalások, célzások, amelyek korábban írásai erejét fokozták, egyre inkább teherként lesznek a mai olvasó számára, aki nem veszi a fáradságot, hogy utánanézzen, mire is utalt velük. Ennek ellenére állítom, hogy egy jó válogatáskötet ma is sok olvasónak gyönyörűséget szerezne. Az örvendetesen föllendülő szegedi könyvkiadásnak is volna ebben feladata: publicisztikáit és tárcáit – ezeknek a műfajoknak Móra klasszikusa volt – egy kötetbe való válogatásban érdemes lenne megjelentetni.

Hollósi Zsolt

Péter László: Móra publicisztikáit és tárcáit érdemes volna újra kiadni. (Fotó: Miskolczi Róbert)

Csökken a gyógyszerészhallgatók támogatása? Elbocsátástól tartanak

Patikamérleg a gyógyszerészképzés költségei. A gyakorlati oktatás rendkívül drága. (Fotó: Schmidt Andrea)

Tiltakoznak a szegedi, a budapesti és a debreceni gyógyszerészképzés irányítói az ellen a javaslat ellen, amely jövő év elejétől közel felére csökkentené az egy diák oktatására szánt állami támogatás összegét. A SZOTE gyógyszerészkarának dékánja szerint a terv nem hajtható végre az oktatás minőségének jelentős romlása nélkül.

– Ez a lépés teljesen lehetetleníti a gyógyszerészképzés folyó képzést – állítja dr. Erős István, a szegedi gyógyszerészkar dékánja a Felsőoktatási és Tudományos Tanács (FTT) azon javaslatáról, amely az egy hallgatóra jutó képzési normatíva összegét negyvenhárom százalékkal kívánja lefaragni 2000 január elsejétől. A gyógyszerészképzés jelenleg az első, vagyis a legtöbb normatív támogatást biztosító kategóriába tartozik. – Ha ez a képzés az egy szinttel alatta lévő kategóriába kerülne, akkor egy diák után a jelenlegi 902 ezer forint helyett csupán 530 ezer forintot kapna az egyetem, aminek

hatására válsághelyzet alakulna ki – mondja Erős István dékán.

A gyógyszerészképzési normatíva csökkentésére vonatkozó javaslatot az FTT Finanszírozási Szakbizottsága dolgozta ki. A tervezet alapján – dr. Szabó Gábor FTT-tag tájékoztatása szerint – további egy főiskolai szak, a műszaki menedzser egy kategóriával lejjebb csúszna, míg a szintén főiskolai földrendezői mérnök szak egy szinttel feljebb lépne. Az FTT május 12-i ülésén elfogadta a tervezetet, amelyről azután az oktatási miniszternek kell eldöntenie, hogy a kormány elé terjeszti-e rendeltetési céljából, vagy esetleg módosítja az indítványt.

A döntés nem tekinthető véglegesnek, annál is inkább, mert a szegedi és a budapesti gyógyszerészkarok, illetve a debreceni gyógyszerészkar vezetői tiltakozó levelet írtak az oktatási és az egészségügyi miniszternek, valamint az FTT elnökének. A levél aláírói úgy vélik, a tervezet szakmailag megalapozatlan, és kidolgozói nem ismerik a gyógyszerészképzés szer-

kezetét és az oktatott tárgyak költségeit. Erős István információi szerint a tervezet mellett olyan érv is elhangzott, hogy a gyógyszerész és a vegyész képzés között nincs nagy különbség, ezért indokolt, hogy a gyógyszerész normatíva megegyezzen a második kategóriába sorolt vegyész képzés költségével. A dékán ezzel szemben hangsúlyozza, hogy a gyógyszerészek oktatásának csupán huszonnyolc százalékát teszi ki a kémiai alapképzés. További huszonhét százalékos arányban ugyanazokat az orvos-biológiai tárgyakat tanulják, mint az első normatíva-kategóriába tartozó általános orvosok, és negyvenöt százalékosan rendkívül költségigényes szakmai képzésben részesülnek. Erős István mellett a SZOTE rektora, dr. Doboz Attila is egyetért azokkal, hogy a képzési normatíva 43 százalékos csökkentése rontaná az oktatás színvonalát, amely most hozzávetőleg megfelel az Európai Unió normáinak.

A szegedi gyógyszerészkar dékánja azért sem érti, miért kell a normatívájukat – mint a levélben fogalmaznak – a magyar felső-

oktatás történetében példa nélküli módon egyik évről a másikra csaknem felével csökkenteni, mert a gyógyszerészképzésnek nem képeznek munkanélkülieket. – Az itt végzett szakemberekre – a gyógyszerészekre – a gyógyszerárak privatizációja és külföldi cégek betelepülése nyomán – egyszerre két-három álláshely is jut, így a képzésükre fordított pénz azonnal megtérül – mondja Erős István.

A gyógyszerészképzési normatíva csökkentése – a dékán szerint – azt is jelentheti, hogy ugyanilyen arányban lesznek kénytelenek megválni dolgozóiktól. Erős István nem érti, miért csak egyes szakok rovására emelhetők más képzések normatívái. – Ez szembe fordítja egymással a különböző szakokat és bizalmatlanságot szül, ami nem túl szerencsés a felsőoktatási integráció küszöbén – hangsúlyozza a dékán. Megkerestük dr. Csirik János egyetemi tanárt, az FTT Finanszírozási Szakbizottságának elnökét is, ő azonban nem kívánt nyilatkozni az ügyrel kapcsolatban.

Hegedűs Szabolcs

Pénztárgépek és új tarifák

Munkatársunktól

A Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara szakmai konzultációt tart kereskedők, vendéglátó vállalkozások részére. „Lehet-e probléma a pénztárgépek működtetésével 2000-ben?” címmel június 16-án (szerdán) 10 órától CSMKIK II. emeleti rendezvénytermében (Szeged, Tisza L. krt. 2-4).

A július 1-jétől bevezetendő tarifareform kapcsán jelentősen változik a gáz és a villamos áram ára. Az eligazodásban kívánja tagjait segíteni a kamara június 16-án (szerdán) 10 órai kezdettel tartandó rendezvényével. A rendezvény helyszíne a Bartók Béla Művelődési Központ (Szeged, Vörösmarty utca 3.).

Az Ön aprója nálunk duplán számít!

Június 1-jétől a DÉLMAGYARORSZÁG-ba feladott lakossági apróhirdetés – mindössze 100 Ft plusz költséggel – a Déli Apróban is megjelenik!

ajánló

MA

A FERENCES TESTVÉREK szervezésében a Mátyás téren (Alsóváros) de. 9 órától vídám családi nap.

A SZEGEDI NŐK KLUBJA egyesületi irodájában (Gutenberg u. 23.) 9-től 11 óráig ingyenes tanácsadást tartanak női jogok témában.

FÓNIÁSZ TELEFONKÁRTYA-KLUB (Tisza L. krt. 14.) délelőtt 9 és 12 óra között.

A JUHÁSZ GYULA MŰVELŐDÉSI KÖZPONTBAN 9.30 órától: 3. Adrenalin-kupa. Szeged városi falmászó bajnokság. Nevezni a helyszínen lehet 12 óráig.

MŰZEUMI MATINÉ GYERMEKEKNEK a Móra Ferenc Múzeumban, de. 10 órától néprajzi foglalkozás. A foglalkozást dr. Szűcsné Kopasz Kinga és Szűcs Kinga vezeti.

A GÁBOR DÉNES SZAKKÖZÉPSIKOLA étertermében 18 órától nosztalgiaest, élő zenével.

A DÓMBAN 19.30 órakor zárókoncert: Bach: Máté-passió. Vezényel: Gyüdi Sándor. Közreműködik a Bartók gyermekkórus, a Vaszy Viktor Kórus és a Szegedi Szimfonikus zenekar, énekel: Zádori Mária, Megyesi Schwartz Lúcia, Turjányi Miklós, Marosváry Péter, Altorjay Tamás és Kuncz László.

A JOHN BULL PUB udvarában 20 órától a Duó Friend együttes játszik.

AZ IFJÚSÁGI HÁZBAN 10 órakor Szeged történeti kiállítás a Szegedi Diákok és Pedagógusok Szövetségének megalakulásának 10. évfordulója alkalmából.

A SZÁZSZORSZÉP GYERMEKHÁZBAN (Kálvin tér 6.) foltnívű – patchwork – kiállítás. Megtekinthető mindennap: 10-től 18 óráig.

A BARTÓK BÉLA MŰVELŐDÉSI HÁZBAN, a „B” galériában, Czokó János festőművész kiállítása.

A KÉPTÁRBAN (Horváth M. u. 5.) Galambos Tamás festőművész jubileumi kiállítása.

A KASS GALÉRIÁBAN (Vár u. 7.) Vasco Ascolini: Versailles. Fotókiállítás az Alliance Française szervezésében.

120 ÉVE született Móra Ferenc. A Kiskun Múzeum és a Móra Ferenc Múzeum közös kiállítása.

„SZEGEDI kincskereső”, visszatekintés a múzeumi matiné húsz évére, 1979–1999.

EGYHÁZI KINCSEK gyűjteményes kiállítása, Dóm tér 5.

A FEKETE HÁZBAN (Somogyi u. 3.) A rendszerváltás miniszterelnöke – Antall Péter fotói, Antall József. – Huszárok hadtörténeti kiállítása.

A REGHŐS BENDEGÜZBAN: nosztalgia 2000 buli. Dj.: McRee'c.

HOLNAP

AZ ETKA-JÓGA EGYESÜLET 9 órától „Lélegző liget” címmel, ingyenes bemutatót tart az újszegedi Liget tisztásán. Gyermekeket, családokat, kórház nélkül szeretettel várunk.

AZ ALAGÚT SÖRÖZŐBEN nosztalgia ötórai tea a Kóktól duóval 5 órától.

A RÉGI ZSINAGÓGÁBAN (Hajnóczy u. 12.), 20.30 órakor a budapesti Merlin Színház vendégjátéka. Hamvai Kornél: Márton partjelző fűzik.

HÉTFŐN

A STEFÁNIA-KLUB ÉS GALÉRIÁBAN (Stefánia 10.) 10 órától Dér István hagyatéki kiállítása, valamint megtekinthető a szegedi festők állandó kiállítása.

A SZITI EGYESÜLET IFJÚSÁGI IRODÁJA (Dóza György u. 5.) hétfőtől péntekig 13-tól 18 óráig polgári szolgálattal kapcsolatos tanácsadást tart, 17 órától diáksajóti műhely.

A TÖMÖRKÉNY ISTVÁN MŰVELŐDÉSI HÁZBAN (Magyar u. 14.) 14 órakor sakk- és kártyaparti.

AZ ALKOTÓHÁZBAN (Árboc u. 1-3.) hétfőn 15 órától csipkekészítő, 16 órától gyékényszövő és fafaragó szakkör.